
Arbeidsmarkedspolitikken i Norge og EU

AV EUGENIA VIDAL-GIL

SAMMENDRAG

Eurostats Labour Market Policy (LMP) Database viser at det var flere likhetstrekk i sammensetningen av utgiftene til arbeidsmarkedspolitiske virkemidler i Europa i 2007. For de aller fleste landene var ytelser i forbindelse med arbeidsledighet og attføring den største posten, på 50 prosent eller mer av de totale utgiftene, fulgt av kostnader knyttet til arbeidsrettede tiltak. I nesten alle land var oppfølging av arbeidssøkere og bistand til jobbsøking, det virkemiddelet som krevde minst ressurser. I Norge var arbeidsrettede tiltak det viktigste virkemidlet både i forhold til utgiftene og antall deltakere. En nærmere analyse av bruken av arbeidsrettede tiltak synliggjør imidlertid ulike prioriteringer. Tre typer virkemidler ble benyttet i alle land: Arbeidspraksis og opplæring, lønnstilskudd og arbeidsbistand ved attføring. I Danmark og Nederland var arbeidsbistand ved attføring det viktigste arbeidsrettede tiltaket med hensyn til andelen av tiltaksutgiftene og antall deltakere, mens i Sverige var lønnstilskudd viktigst. Norge skilte seg ut som det eneste landet hvor arbeidspraksis og opplæring var det viktigste tiltaket, med over halvparten av tiltaksutgiftene og av deltakerne.

INNLEDNING

EU-kommisjonen lanserte i 1997 en felles europeisk selssetningsstrategi, *European Employment Strategy (EES)*, for å finne løsninger og beste praksis som kunne bidra til å skape flere og bedre arbeidsplasser i medlemslandene. Prioriteringene og målene ble definert i *Employment Guidelines*, eller retningslinjene for arbeidsmarkedspolitikken i de forskjellige medlemslandene. Samtidig startet utformingen av statistikk og indikatorer i samarbeid med Eurostat som skulle brukes til analyse og vurdering av medlemslandenes framskritt i iverksettelsen av disse retningslinjene. I forbindelse med retningslinje nummer 19 i EES, som sier at medlemslandene skal garantere et inkluderende arbeidsmarked for alle arbeidssøkere, også vanskeligstilte grupper og arbeidskraftreserve, ble Eurostats *Labour Market Policy* statistikk skapt.

Siden 1998 har Eurostat systematisk samlet inn data for å beskrive arbeidsmarkedspolitikken i EU-landene og i Norge. Selve databasen har fått navnet *Labour Market Policy (LMP)-Database*. Ulike nasjonale behov og prioriteringer gjør at arbeidsmarkedspolitikken og virkemidlene som tas i bruk varierer fra land til land. Derfor ble det i etableringen av databasen lagt ned et omfattende arbeid for å kategorisere de ulike tiltakstypene og standardisere datainnsamlingen, slik at tall fra LMP-databasen kunne være så konsistente og sammenliknbare som mulig mellom land og over tid. De innrapporterte tallene danner grunnlaget for en årlig statistikk over antall arbeidsledige og tiltaksdeltakere,

utgifter knyttet til gjennomføringen av arbeidsmarkedspolitikken og for beregning av oppfølgingsindikatorer.

I denne artikkelen gis det en kort presentasjon av innholdet i LMP-databasen. På bakgrunn av den siste publiserte statistikken presenteres det en komparativ analyse av de arbeidsmarkedspolitiske virkemidlene i Norge og EU i 2007.

OMFANGET AV ARBEIDSMARKEDSPOLITIKKEN I EUROPA

I LMP-databasen er arbeidsmarkedspolitikken definert som offentlige virkemidler rettet spesifikt mot arbeidsledige og andre vanskeligstilte grupper på arbeidsmarkedet, for å hjelpe og støtte dem i overgangen mellom arbeidsledighet eller inaktivitet til arbeid. Arbeidsmarkedsetatene i hvert land leverer årlig data om utgifter og deltakere for hver type virkemiddel.

Virkemidlene i arbeidsmarkedspolitikken aggregeres i tre hovedgrupper:

- *Oppfølging av arbeidssøkere*, som i hovedsak dekker veiledning og hjelp til jobbsøking som arbeidsmarkedsetatene tilbyr arbeidssøkerne.
- *Tiltak* som tar sikte på å aktivisere arbeidssøkerne og forbedre deres sjanser i arbeidsmarkedet ved å delta i for eksempel opplæring eller arbeidspraksis. Dette inkluderer også bidrag til egenetablering og tiltak rettet mot syssel-

Labour Market Policy Database

Eurostats Labour Market Policy (LMP) Database ble opprettet i 1998 for å gi informasjon om arbeidsmarkedspolitikken i EU-landene og i Norge. En pilotinnsamling av data om ulike tiltak, kostnader og antall deltakere knyttet til dem, hvor de daværende 15 EU-medlemmene og Norge deltok, ble gjennomført i 1999. De første årene var data om offentlige utgifter ufullstendige for noen land, derfor ble det ikke beregnet totale verdier for EU-15 før 2004. Per i dag, anses data om utgiftene å være fullstendige. Det er likevel fortsatt vanskelig å samle inn data for samtlige land om beholdning, innstrømning og utstrømning av deltakere. Derfor blir aggregerte data om deltakere per kategori publisert bare når de dekker minst 80 prosent av utgiftene til den samme kategorien. Selv om det i regi av Eurostat er gjort et meget grundig arbeid med å gjøre statistikken basert på LMP-databasen mest mulig sammenliknbar mellom landene, vil statistikken i de ulike landene være påvirket av ulik organisering av arbeidsmarkedsetatene og forskjellig regelverk knyttet til arbeidsmarkedspolitiske ordningene.

Fra 1998 til 2003 var det 16 land, EU-15 og Norge, som innrapporterte data til LMP-databasen. På grunn av EU-utvidelsen ble det hentet data fra 24 i land i 2004, og fra 26 i 2005. Siden 2006 dekker LMP-databasen de 27 EU-landene og Norge. Den siste LMP-databasen med data for 2007 ble publisert i juli 2009. Tidsgapet mellom datainnhenting og publisering er nå cirka 15 måneder etter datainnsamlingen.

LMP-databasen omfatter virkemidler rettet mot arbeidsledige, sysselsatte som står i fare for å miste arbeidsplassen og inaktive som ønsker seg innpass på arbeidsmarkedet (arbeidskraftsreserve). I NAVs statistikk består deltakerne i arbeidsmarkedspolitikken av de registrerte helt ledige, delvis ledige, ordinære tiltaksdeltakere, andre arbeidssøkere og personer med nedsatt arbeidsevne.

Observasjonsenhet i LMP-databasen er arbeidsmarkedsvirkemiddel, og data om utgifter og deltakere for hvert virkemiddel er innhentet årlig fra de offentlige arbeidsmarkedsetatene i hvert land. Databasen gir også en kvalitativ beskrivelse av de forskjellige typer virkemidlene, hvordan de fungerer, og informasjon om målgruppene.

LMP-virkemidlene klassifiseres i tre hovedgrupper: Oppfølging av arbeidssøkere, tiltak og ytelser.

- LMP-oppfølging av arbeidssøkere (*services*) dekker virkemidler i den offentlige arbeidsmarkedadministrasjonen relatert i hovedsak til veiledning og hjelp til jobbsøking.
- Kategori 1: Oppfølging av arbeidssøkere
- LMP-tiltak er virkemidler som tar sikte på å aktivisere arbeidssøkerne og forbedre deres sjanser i arbeidsmarkedet ved å delta i for eksempel opplæring eller arbeidspraksis. Det inkluderer også bidrag til egenetablering og tiltak rettet mot sysselsatte som risikerer å miste jobben.
- Kategori 2: Arbeidspraksis og opplæring
- Kategori 3: Jobbrotering og jobbdeling
- Kategori 4: Lønnstilskudd m.m. ved ansettelse
- Kategori 5: Arbeidsbistand ved attføring
- Kategori 6: Direkte jobbskaping
- Kategori 7: Tilskudd til egenetablering
- LMP-ytelser dekker all økonomisk støtte til arbeidssøkere og personer med nedsatt arbeidsevne, eller til tidlig pensjonering.
- Kategori 8: Ytelser under arbeidsledighet
- Kategori 9: Tidlig pensjonering

I 2007 var det i Norge følgende virkemidler under hver kategori¹:

- Kategori 1: Jobbklubber
- Kategori 2: Arbeidsmarkedsoplæring (AMO), utdanning i ordinære skoler, arbeidsmarkedsoplæring for personer med nedsatt arbeidsevne (AMO), arbeidspraksis i ordinær virksomhet
- Kategori 3: Ingen tiltak innenfor denne kategorien
- Kategori 4: Mobilitetsfremmende stønader, lønnstilskudd for arbeidssøkere, lønnstilskudd for personer med nedsatt arbeidsevne, arbeidspraksis for personer med nedsatt arbeidsevne i ordinær virksomhet, fleksijobb
- Kategori 5: Arbeidspraksis for personer med nedsatt arbeidsevne i skjermet virksomhet, arbeid med bistand (AB), arbeidsmarkedsbedrifter (ABM) fase 1, arbeidsmarkedsbedrifter (ABM) fase 2
- Kategori 6: Kompetanse, arbeidstrening og jobbskaping for arbeidsledige (KAJA), vikarplasser, midlertidig sysselsetting for personer med nedsatt arbeidsevne, arbeidspraksis for personer med nedsatt arbeidsevne (hospitering)
- Kategori 7: Egenetablering
- Kategori 8: Dagpenger under arbeidsløshet, attføringspenger for personer med nedsatt arbeidsevne som ikke deltar på tiltak, ventestønad
- Kategori 9: Ingen tiltak innenfor denne kategorien

LMP-data over de offentlige utgiftene knyttet til hvert virkemiddel publiseres fordelt på de ovennevnte kategoriene. LMP-utgiftene deles videre i overføringer til deltakerne, til arbeidsgiverne eller til tjenesteleverandørene, og kan bestå av pengeoverføringer eller refusjoner til deltakere, direkte kostnader av tjenestene som leveres (for eksempel kurs og annen utdanning) eller reduserte inntekter på grunn av avgift- eller skattelettelser. Utgiftene forbundet med selve administrasjonskostnadene inkluderes i kategori 1.

Data om antall deltakere per LMP-virkemiddel publiseres fordelt på tre hovedstørrelser.

- *Beholdningsdata*: angir det årlige gjennomsnittet av antall deltakere per virkemiddel, og er vanligvis beregnet som gjennomsnittet av antall deltakere på slutten av hver måned.
- *Innstrømningsdata*: antall deltakere som begynner på et virkemiddel i løpet av ett år.
- *Utstrømningsdata*: antall deltakere som slutter på et virkemiddel løpet av ett år. Innstrømnings- og utstrømningsdata telles som antall tilfeller i løpet av et år, slik at den samme deltakeren kan bli medregnet mer enn én gang. I tillegg er data over deltakere fordelt på kjønn, alder og ledighetsvarighet.

En nærmere beskrivelse av den statistiske metoden og retningslinjene for aggregering og klassifisering av LMP-data finnes på Eurostats hjemmeside².

¹ Se Eurostats Qualitative report, Norway 2007, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/labour_market/labour_market_policy

² Se Eurostats Labour Market Policy Database Methodology, Revision of June 2006, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/labour_market/labour_market_policy

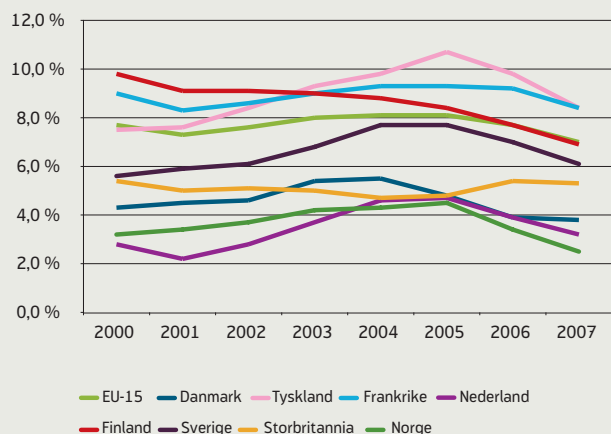
satte som risikerer å miste arbeidet.

- *Ytelser* som dekker all økonomisk støtte til arbeidsledige og andre arbeidssøkere, eller til tidlig pensjonering³.

Hovedtrekk i arbeidsmarkedet i EU og Norge, 2000-2007

Fra 2000 til 2007 hadde utviklingen på arbeidsmarkedet mange felles trekk mellom EU-landene og Norge. Fra 2002 førte en lavkonjunktur til økende arbeidsledighet i de aller fleste landene (se figur 1). I 2005 nådde ledigheten toppen og var på 8,1 prosent i EU-15⁴ og på 4,5 prosent i Norge. I 2007 hadde ledigheten gått ned til 7,0 prosent av arbeidsstyrken i EU-15 og til 2,5 prosent i Norge, hvor ledighetsraten var lavest. Etter Norge var det i 2007 Nederland (3,2 %) og Danmark (3,8 %) som hadde den laveste ledigheten. Storbritannia skilte seg ut i forhold til de andre landene, med lavest arbeidsledighet i 2004 og 2005. I den samme perioden økte yrkesdeltakelsen i de aller fleste landene, selv i årene med nedgangskonjunktur (se figur 2). I EU-15 var yrkesdeltakelsen på 71,1 prosent av arbeidsstyrken i 2000, mens Norge da hadde den høyeste deltakelsesraten på 80,7 prosent. I løpet av lavkonjunktoren i 2006 var likevel Norge et av de få land som erfarte en nedgang i yrkesdeltakelsen i yrkesdeltakelsen, med en reduksjon på nesten 2 prosent. I 2007 hadde deltakelsesraten i EU-15 gått opp til 74,4

Figur 1:
Utviklingen i ledigheten i EU og Norge, 2000-2007.

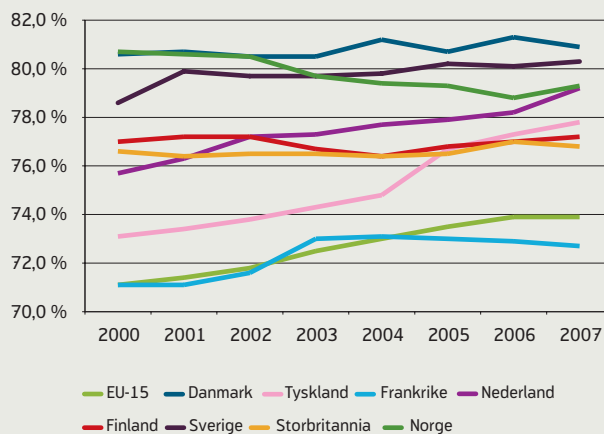

KILDE: EUROSTAT

³ Se faktaboks for en nærmere beskrivelse av virkemidlene omfattet i disse tre hovedgruppene.

⁴ Fra 1995 til 2004 besto EU av 15 land: Belgia, Danmark, Finland, Frankrike, Hellas, Irland, Italia, Luxembourg, Nederland, Portugal, Spania, Storbritannia, Sverige, Tyskland og Østerrike.

Figur 2:
Utviklingen i yrkesdeltakelsen i EU og Norge, 2000-2007.

KILDE: EUROSTAT

prosent og til 79,3 prosent i Norge. Yrkesdeltakelsen var i 2007 høyest i Danmark og Sverige, med henholdsvis 80,9 og 80,3 prosent av arbeidsstyrken.

Utgiftene til arbeidsmarkeds politikken i 2007

De offentlige utgiftene til arbeidsmarkeds politikken (LMP) utgjorde i 2007 1,8 prosent av det samlede bruttonasjonalproduktet (BNP) i EU-15.⁵ Som figur 3 viser, var det store forskjeller mellom landene. I åtte EU-land var andelen større enn for EU-15. Andelen var størst i Belgia, hvor kostnadene av arbeidsmarkeds politikken var på 3,3 prosent av BNP. I Tyskland, Danmark, Spania, Finland, Frankrike og Nederland utgjorde LMP-utgiftene over 2 prosent av BNP. 17 av de 27 EU-landene⁶ brukte én prosent eller mindre på LMP. I Norge var de totale utgiftene nesten én prosent av BNP i 2007, mens Storbritannia brukte litt under 0,5 prosent av BNP.

Fordeling av utgiftene på de tre hovedgruppene av virkemidler var imidlertid forholdsvis lik mellom landene. For de aller fleste landene utgjorde ytelser ved arbeidsledighet den største posten på 50 prosent eller mer av de totale utgiftene, fulgt av arbeidsrettede tiltak og med oppfølging av arbeidssøkerne som den minste posten (se figur 4). For EU-15 var 61 prosent av utgiftene, eller 1 % av BNP, brukt på ytelser,

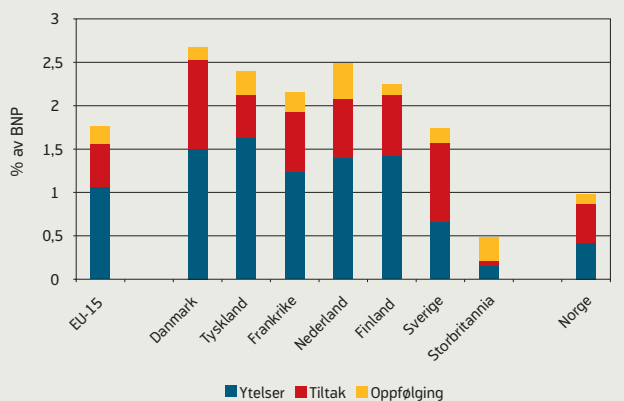
⁵ Data for Hellas var ikke tilgjengelige ved publisering av LMP-database for 2007. EU-15 totalene er beregnet med data fra 2006 for Hellas.

⁶ Fra 2007 består EU av 27 land: EU-15-landene og Bulgaria, Estland, Kypros, Latvia, Litauen, Malta, Polen, Romania, Slovenia, Slovakia, Tsjekkia og Ungarn.

28 prosent (0,5 % av BNP) på tiltak og 11 prosent (0,2 % av BNP) på oppfølging. Bulgaria, Tsjekkia, Litauen, Sverige, Storbritannia og Norge var de eneste landene hvor ytelser utgjorde under halvparten av de totale kostnadene. Kun i fire av landene var den største posten utgifter til tiltak: Norge (46 %), Sverige (52 %), Litauen (53 %) og Bulgaria (60 %). Bare tre land brukte mer midler på oppfølging enn på tiltak. Storbritannia skilte seg spesielt ut i denne sammenlikningen som det eneste landet hvor oppfølging av arbeidssøkerne utgjorde den største delen av utgiftene (57 %).

Utgiftene til de forskjellige typene virkemidler i arbeidsmarkedspolitikken avhenger både av antall deltakere og kostnad per deltaker. I figur 5 vises innsatsen per tiltaksdeltaker og ytelsesmottaker målt i euro per deltaker per år.⁶ Norge hadde i 2007 de høyeste kostnadene, på 22 200 euro per tiltaksdeltaker og 23 200 euro per ytelsesmottaker. Samtidig er Norge, sammen med Polen, landet hvor innsatsen per deltaker er jevnest, og kostnaden per ytelsesmottaker er bare 5 % høyere enn per tiltaksdeltaker. Danmark hadde de nest høyeste kostnadene per deltaker, med 16 700 euro per tiltaksdeltaker og 20 600 euro per ytelsesmottaker. I EU-15 var kostnaden per ytelsesmottaker (8 500 euro) 65 % høyere enn per tiltaksdeltaker (5 300 euro). Selv om det var stor spredning i kostnadene per deltaker mellom landene, var innsatsen per ytelsesmottaker høyere enn per tiltaksdeltaker i over halvparten av landene. I Sverige og Storbritannia var det motsatte tilfellet, og innsatsen per tiltaksdeltaker var dobbelt så stor som per ytelsesmottaker.

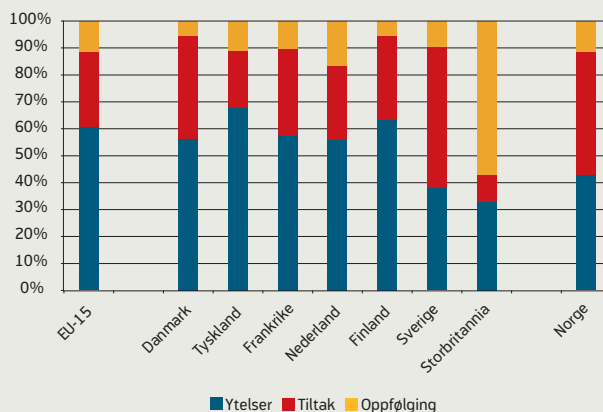
Figur 3: Offentlig utgifter i arbeidsmarkedspolitiske virkemidler som prosent av BNP, 2007.

KILDE: EUROSTATS LABOUR MARKET POLICY DATABASE

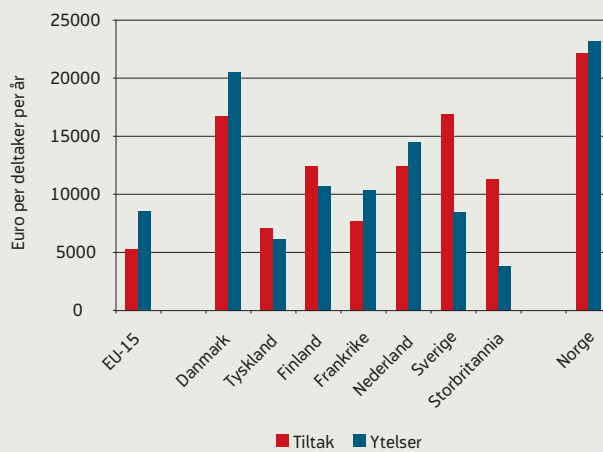
⁷ Oppfølging av arbeidssøkere har blitt utelat på grunn av manglende data for antall deltakere i flere land.

Figur 4: Utgiftene til oppfølging av arbeidssøkere, arbeidsrettede tiltak og ytelsers ved arbeidsledighet og attføring som andel av de totale utgiftene i arbeidsmarkedspolitikken, 2007.

KILDE: EUROSTATS LABOUR MARKET POLICY DATABASE

Figur 5: Kostnad per tiltaksdeltaker og per ytelsesmottaker per år. Løpende priser, 2007.

KILDE: EUROSTATS LABOUR MARKET POLICY DATABASE

Utgiftene til arbeidsmarkedspolitikken i Norge, 2000-2007

Som figur 6 viser, har utgiftene til de forskjellige typer av arbeidsmarkedspolitiske virkemidlene i Norge utviklet seg ulikt i perioden 2000–2007. Utgiftene til oppfølging av arbeidssøkere viser seg å være ganske stabile over tid, og har ligget på rundt 0,11 prosent av BNP i hele perioden. Tiltak og spesielt ytelsers viser seg å være mer konjunktur-

følsomme. Tiltaksutgiftene økte med 10 prosent da arbeidsledigheten begynte å stige i 2002, og med 17 prosent i 2003, da de utgjorde 0,7 prosent av BNP. Utgiftene til ytelser økte enda mer i lavkonjunkturen, og vokste 22 prosent i 2002, og 30 prosent i 2003. Utgifter til ytelser utgjorde om lag 0,85 prosent av BNP i perioden 2003 til 2005. Da ledigheten gikk ned i 2006 falt utgiftene til tiltak og ytelser med henholdsvis 24 prosent og 42 prosent på et år. I perioden 2004–2007 var utviklingen i LMP-utgiftene i EU-15⁸ veldig lik den man hadde i Norge. I alt ble kostnadene til arbeidsmarkedspolitikken redusert i løpet av denne perioden med 0,50 prosentenheter av BNP i EU-15 og med 0,65 prosentenheter i Norge. Utgiftene til oppfølging forble praktisk talt uendret begge steder, mens utgiftene til ytelser gikk mest ned, med -0,43 prosent av BNP i Norge og -0,35 prosent av BNP i EU-15.

BRUKEN AV ARBEIDSRETTEDE TILTAK I NORGE OG EU

Arbeidsrettede tiltak betraktes som aktive virkemidler i arbeidsmarkedspolitikken. Tiltak innebærer ofte at deltakerne, i tillegg til jobbsøking, gjør en aktiv innsats for å skaffe seg ny arbeidserfaring eller ferdigheter som øker deres muligheter til å komme i arbeid.

I LMP-databasen klassifiseres tiltak i 6 kategorier:

Arbeidspraksis og opplæring har som formål å gi deltakerne ny arbeidserfaring eller kvalifikasjoner som øker deres sjanser i arbeidsmarkedet. Dette kan være ved å delta på kurs, ta utdanning, eller praksis på arbeidsplassen. Målgruppen består av ordinære arbeidssøkere og personer med nedsatt arbeidsevne.

Jobbrotering og jobbdeling skal gjøre det lettere å få innpass på arbeidsmarkedet for arbeidsledige og andre arbeidssøkere som arbeider en del av stillingen til en fast ansatt person.

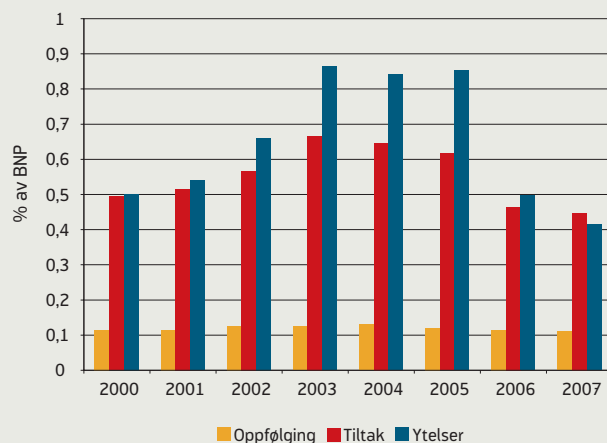
Lønnstilskudd m.m. ved ansettelse dekker hovedsakelig lønnstilskudd til arbeidsgivere ved ansettelse av arbeidsledige som personer med nedsatt arbeidsevne, personer med minoritets bakgrunn, unge, seniorer eller enslige foreldre. Det kan også dekke lønnstilskudd for å beholde arbeidsplasser som står i fare for å bli nedlagt.

Arbeidsbistand ved attføring dekker virkemidler som bistand og arbeidspraksis rettet spesifikt mot personer med nedsatt arbeidsevne.

Direkte jobbskaping har til hensikt å skaffe nye arbeidsplasser helt eller delvis finansiert av offentlig sektor til personer med nedsatt arbeidsevne eller langtidsledige.

Tilskudd til egenetablering dekker økonomisk støtte til

Figur 6:
Utviklingen i utgiftene til de arbeidsmarkedspolitiske virkemidlene som prosent av BNP i Norge, 2000–2007.

KILDE: EUROSTATS LABOUR MARKET POLICY DATABASE

arbeidsledige og andre arbeidssøkere som skaffer seg egen arbeidsplass ved å bli selvstendige næringsdrivende.

Utgiftene til arbeidsmarkeds tiltak i 2007

Hvert land står overfor ulike problemer i arbeidsmarkedet og ulike prioritering av målgrupper blant arbeidssøkerne, noe som fører til at utforming og valg av arbeidsmarkeds tiltak kan variere fra land til land. Tre typer virkemidler ble benyttet i alle europeiske land i 2007: Arbeidspraksis og opplæring, lønnstilskudd og arbeidsbistand ved attføring. Samlet utgjorde tiltaksutgiftene 0,5 prosent av bruttonasjonalproduktet i EU-15. Tre land brukte om lag det dobbelte: Belgia og Danmark (1 %) og Sverige (0,9 %). I Norge utgjorde utgiftene i tiltak 0,4 prosent av BNP.

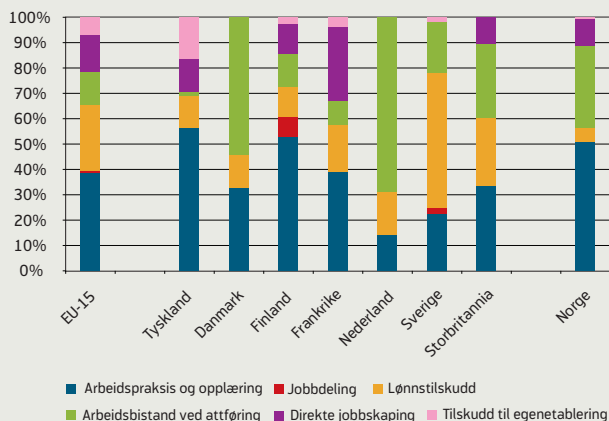
I forhold til omfanget på utgiftene, var arbeidspraksis og opplæring det viktigste arbeidsmarkeds tiltaket i Europa i 2007. Som figur 7 viser, utgjorde det 39 prosent av utgiftene i EU-15. I Tyskland, Finland og Norge ble litt over halvparten av tiltaksutgiftene brukt på arbeidspraksis og opplæring, og i Norge utgjorde dette 0,25 prosent av BNP. I Nederland var utgiftene til arbeidspraksis og opplæring imidlertid den miste posten på 14 prosent av tiltaksutgiftene.

I EU-15 var den nest største andelen av tiltaksutgiftene brukt på lønnstilskudd (26 %). I Norge utgjorde lønnstilskudd bare 6 prosent av tiltaksutgiftene, mens i Sverige var dette den største posten på 53 prosent av tiltaksutgiftene.

Direkte jobbskaping utgjorde 15 prosent av tiltaksutgiftene i EU-15 og 10 prosent i Norge. Verken i Danmark, Sverige eller Nederland ble dette tiltaket benyttet i 2007.

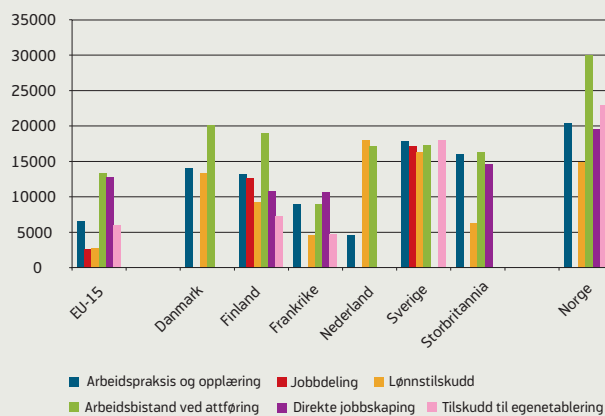
⁸ På grunn av ufullstendige data, har det ikke blitt beregnet totale verdier for EU-15 før 2004.

Figur 7:
Fordeling av utgiftene på de ulike arbeidsrettede tiltakene, 2007.

KILDE: EUROSTATS LABOUR MARKET POLICY DATABASE

Figur 8:
Euro per deltaker per år i hver type arbeidsrettede tiltak. Løpende priser, 2007.

KILDE: EUROSTATS LABOUR MARKET POLICY DATABASE

Norge brukte en tredjedel av tiltaksutgiftene på arbeidsbistand ved attføring, mens i EU-15 var andelen 13 prosent. Utgiftene til arbeidsbistand ved attføring utgjorde over halvparten av tiltaksutgiftene i Danmark (54 %) og i Nederland (69 %).

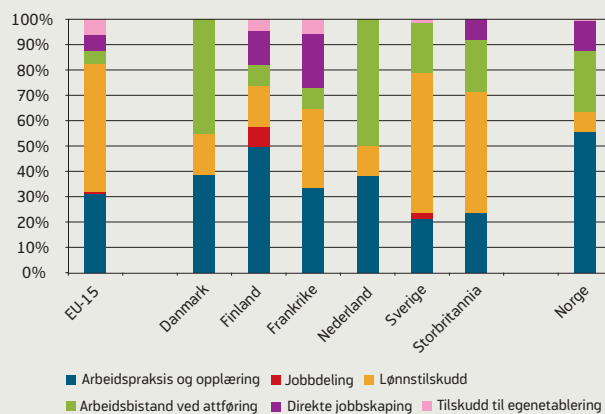
Bruken av tilskudd til egenetablering varierer mellom landene. I Norge ble 1 prosent av de totale tiltaksutgiftene benyttet på denne typen tilskudd, mens land som Danmark, Nederland, Sverige og Storbritannia verken innrapporterte utgifter eller deltakere på dette tiltaket. I Tyskland derimot utgjorde tilskudd til egenetablering 16 prosent av totalen. I alt var 7 prosent av de samlede tiltaksutgiftene i EU-15 knyttet til denne tiltaksformen.

Jobbrotering og jobbdeling ble i 2007 bare benyttet i sju EU-land, og var den minste posten i EU-15 på én prosent av tiltaksutgiftene. Bare i Finland hadde jobbdeling et visst omfang, med 8 prosent av utgiftene. I Norge har dette tiltaket ikke blitt benyttet siden 2005.

En nærmere analyse av kostnadene per tiltaksdeltaker per år viser at det var store forskjeller, både mellom land og mellom ulike tiltak. Som nevnt hadde Norge i gjennomsnitt de høyeste kostnadene per tiltaksdeltaker i 2007. Ser vi på hver enkelt tiltaksgruppe for seg, finner vi at dette gjelder alle kategorier bortsett fra lønnstilskudd. For denne gruppen tiltak var Sverige og Nederland de to landene som hadde de høyeste kostnadene per deltaker.

Arbeidsbistand ved attføring var det mest kostnads-krevende tiltaket per deltaker i 2007 i nesten alle land. Spredningen i kostnaden per deltaker var imidlertid stor.

Figur 9:
Antall deltakere fordelt på arbeidsrettede tiltak, 2007.

KILDE: EUROSTATS LABOUR MARKET POLICY DATABASE

For EU-15 sett under ett utgjorde kostnaden per deltaker på denne typen tiltak 13 300 euro, mens i Frankrike var den i underkant av 9 000 euro. Tilsvarende tall for Norge var om lag 30 000 euro.

Deltakerne i arbeidsrettede tiltak i 2007

Sett i forhold til antall deltakere⁹ var lønnstilskudd det viktigste tiltaket i EU-15, siden det vedrørte 51 prosent av alle personer på tiltak (se figur 9).⁹ Dette var også tilfellet i Sverige og Storbritannia, hvor lønnstilskudd angikk henholdsvis 55 prosent og 48 prosent av tiltaksdeltakerne. I Norge vedrørte dette tiltaket bare 8 prosent av tiltaksdeltakerne.

Det viktigste tiltaket i Norge i 2007 var arbeidspraksis og opplæring, hvor 55 prosent av personene på tiltak deltok. Også i Finland (50 %) og i Frankrike (34 %) var det flest deltakere på arbeidspraksis og opplæring. I EU-15 var det en tredjedel av tiltaksdeltakerne på arbeidspraksis og opplæring, og om lag en fjerdedel i Sverige og Storbritannia.

Arbeidsbistand ved attføring var det viktigste tiltaket i Danmark og Nederland, med cirka halvparten av alle deltakere. I Norge var en fjerdedel av tiltaksdeltakerne på arbeidsbistand ved attføring, og i Sverige og Storbritannia en femtedel. I EU-15 var dette et mindre betydelig tiltak, med bare 5 prosent av deltakerne.

6 prosent av deltakerne i EU-15 fikk en arbeidsplass ved direkte jobbskaping. Dette tiltaket ble ikke benyttet i Danmark, Nederland eller Sverige, mens det vedrørte 21 prosent av deltakerne i Frankrike og 26 prosent i Belgia. I 2007 var 12 prosent av tiltaksdeltakere i Norge i arbeid takket være direkte jobbskaping.

I EU-15 mottok 6 prosent av deltakerne tilskudd til egenetablering. Få land benyttet dette tiltaket, og i Norge var det én prosent av deltakerne som mottok tilskudd til egenetablering. Jobbdeling var i 2007 det minst brukte tiltaket i EU, og angikk bare én prosent av tiltaksdeltakere i EU-15.

REFERANSER

Eurostat (2009): *Labour market policy – Metadata*. URL: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/labour_market/labour_market_policy

Eurostat (2006): *Labour market policy database – Methodology - Revision of June 2006*. URL: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/labour_market/labour_market_policy

Eurostat (2009): *Labour market policy statistics: Qualitative Report, Norway 2007*. URL: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/labour_market/labour_market_policy

Eurostat (2009): *Labour market policy – Expenditure and participants – Data 2007*. URL: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/labour_market/labour_market_policy

Eurostat (2007): *Labour Market Policy Seminar – (10th october 2006 – Brussels)*. URL: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/labour_market/labour_market_policy

⁹ Med antall deltakere menes det *beholdning* av deltakere, som angir det årlige gjennomsnittet av deltakerne per virkemiddel. Se faktaboks for nærmere forklaring.

¹⁰ Tyskland har blitt utelatt av sammenlikningen på grunn av ufullstendige data om tiltaksdeltakere.